

Organizace boje s letectvem a s prostředky vzdušného napadení nepřítele ve frontové útočné operaci

Plukovník Pravoslav Kalický

Základním operačním předpokladem úspěšného vedení operací v počátečním období války je vybojování vzdušné a jaderné nadvlády na válčišti.

Zahájení války může být uskutečněno v závislosti na celkové strategicko-operační situaci různě, avšak v každém případě bude charakteristické oboustranným prvním hromadným úderem raket a letectva s použitím atomových zbraní na operační uskupení vojsk a PVN a vojenské průmyslové a komunikační objekty. Prvním vzdušným úderem bude prakticky zahájen boj o vzdušnou a jadernou nadvládu na válčišti. Hlavní úkoly v prvním úderu, jakož i v dalším průběhu vzdušné operace počátečního období války budou plnit rakety strategického určení.

Spolu s raketami strategického určení se vzdušné operace zúčastní i síly a prostředky jednotlivých frontů (rakety operačního určení a letectvo). Časové provedení prvního úderu bude závislé na konkrétních opatřeních nepřítele k přímé agresi, zejména na pohotovosti jeho PVN a pozemních vojsk a na rozsahu a včasnosti odhalení těchto opatření vlastním průzkumem.

1. Účast raket operačního určení a letectva frontu v prvním úderu

Rakety operačního určení, bombardovací a stíhací bombardovací letectvo frontu plní ve vzdušné operaci vedené k získání a udržení jaderné a vzdušné nadvlády na válčišti dílčí úkol. Z hlediska výběru cílů a časového provedení úderů je jeho činnost koordinována HV podle zámyslu plánu vzdušné operace a v zájmu plánované operace frontu. Zpravidla plní front svými prostředky tento úkol ve svém pásmu do hloubky taktického dosahu bombardovacího letectva a dosahu raket operačního určení. Při tom některé cíle mohou být ničeny prostředky HV i uvnitř tohoto prostoru ve prospěch frontu.

Plánování operačního použití letectva a raket frontu v prvním úderu uskutečňuje štáb frontu podle operační směrnice HV a výpisu z plánu vzduš-

né operace. Na zpracování plánu se zúčastňuje velitel a štáb dělostřelectva frontu a LA.

Výpis z plánu vzdušné operace HV obsahuje zpravidla tyto údaje:

- úkol letectva a raket frontu v prvním úderu,
- počet atomových úderů (A a B raket), které HV plánuje provést ve prospěch frontu v jeho operačním pásmu,
- úkoly k zabezpečení dálkového bombardovacího letectva HV, které provádí úder ve prospěch frontu,
- čáru, od které do hloubky území protivníka provádí úder výlučně HV svými prostředky a cíle úderů,
- informativní údaje o úkolech sousedních frontů v prvním úderu,
- způsob vydání rozkazu k zahájení

prvního úderu, nebo za jakých okolností zahájit úder podle rozhodnutí velitele frontu.

Štáb frontu plánuje činnost letectva a dělostřelectva v prvním úderu podle rozhodnutí velitele frontu. Rozhodnutí velitele frontu pro první úder je dílčí částí zámyslu velitele frontu k zahájení a vedení frontové operace v počátečním období války.

2. Rozhodnutí velitele frontu pro první úder

Jádrem rozhodnutí velitele frontu pro první úder bude použití AZ a ostatních úderných prostředků k zničení AZ a nosičů AZ nepřítele.

Přitom v procesu zhodnocení situace k rozhodnutí pro první úder je třeba věnovat zvýšenou pozornost těmto otázkám:

- výběr cílů pro první úder a jejich rozdělení mezi BOL, SBOL a rakety operačního určení,

- časové sladění bojové činnosti letectva a raket operačního určení,

- koordinace činnosti letectva a raket operačního určení v prvním úderu s bojovou činností prostředků PVOS v protivzdušné operaci,

- ochrana úderného letectva při plnění úkolů v prvním úderu, event. ochrana dálkového bombardovacího letectva HV,

- úkoly průzkumného letectva v prvním úderu.

V dalším rozeberu obsah a problematiku jednotlivých částí rozhodnutí velitele frontu.

a) K výběru cílů pro první úder a rozdělení mezi druhy letectva a rakety operačního určení.

Cíle pro první úder je možno z hlediska složení a uskupení pozemního vojska a PVN nepřítele rozdělit prakticky do dvou skupin:

I. skupina cílů:

AZ, jejich nosiče a ostatní prostředky vzdušného napadení.

Plánování bojového použití letectva a dělostřelectva v prvním úderu má své zvláštnosti, které jsou charakterizované právě nedostatkem konkrétních a čerstvých zpráv o cílech. Tato skutečnost do určité míry ztěžuje zhodnocení situace a volbu cílů pro první úder, nesmí však být příčinou malé účinnosti prvního úderu nebo opožděného časového provedení.

II. skupina cílů:

svazky pozemních vojsk v prostorech soustředění a na přesunech a týlové nebo komunikační objekty.

Do první skupiny cílů budou patřit především:

- letiště obsazená bombardovacím a stíhacím bombardovacím letectvem s nosiči AZ,

- odpalovací zařízení raket operačního určení (MACE, TM-61),

- sklady AZ,

a pak dále:

- letiště stíhacího letectva,

- letiště dopravního letectva,

- stanoviště naváděcích systémů raket a letectva,

- VS, stanoviště operačních skupin velení a stanoviště navádění SL,

- radiolokátory PVO,

- výsadkové svazky a útvary v prostorech soustředění.

Do druhé skupiny cílů patří prostředky atomového napadení taktického určení (HONEST JOHN, CORPORAL), svazky a útvary pozemních vojsk v mírových posádkách, v prostorech soustředění nebo za přesunu, týlová zařízení a komunikační uzly (zvláště železniční a silniční dopravy), zařízení vodní a potrubní dopravy.

Dále je možno cíle prvního úderu rozdělit z hlediska jejich určení ve vzdušném úderu nepřítele na:

1. prostředky atomového napadení (rakety a nosiče AB a sklady AZ),

2. prostředky vzdušného napadení s klasickými bojovými prostředky (taktické letectvo),

3. zabezpečující prostředky vzdušného úderu (naváděcí systémy, radio-
lokátory, VS a spojovací uzly),

4. ostatní prostředky a zařízení.

Tímto rozdělením je dáno současně i pořadí ničení cílů v zájmu splnění úkolu vzdušné operace, vedené k získání a udržení jaderné a vzdušné nadvlády. Rozdělení cílů mezi letectvo a rakety operačního určení a volba bojových prostředků k jejich ničení vyplývá z charakteru jednotlivých cílů.

Rakety operačního určení je nejvhodnější použít na cíle velkoryse nebo plošné, umístěné od $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ maximálního dosahu raket, chráněné silnou PVO.

Bombardovací letectvo (s atomovými pumami) je vhodné použít na cíle menších rozměrů, které je nutno ničit s větší přesností nebo na cíle pohyblivé.

Stíhací bombardovací letectvo je nejvhodnější použít na cíle bodové nebo na cíle s vysokou pohyblivostí.

Volba bojových prostředků k ničení cílů je závislá na odolnosti a zranitel-

nosti cílů. Prostředky atomového napadení nepřítele nemusí být vždy ničeny atomovými zbraněmi. Často mohou být účinně zničeny nebo rozrušeny i klasickými prostředky, např. leteckými pumami, raketami „vzduch-země“ nebo i střelbou palubních zbraní.

V závěru zhodnocení situace velitelem fronty pro první úder je třeba vyvodit:

- kolik prostředků atomového napadení je v pásmu fronty,

- kolik z nich bude ničeno prostředky HV,

- kolik bude ničeno prostředky fronty, zvláště letectvem a raketami,

- kolik prostředků atomového napadení nepřítele nebude možno ničit a jaká opatření z toho jsou přijímána,

- opatření pro opětovné ničení cílů nebo nově zjištěných cílů.

Ze závěru zhodnocení situace vyplývá rozhodnutí velitele fronty pro první úder a úkoly armádám a raketám fronty. Operační použití raket a letectva fronty v prvním úderu zpracuje štáb fronty v plánu prvního úderu a na jeho základě vydává nařízení armádám a raketovým svazkům (útvárům) fronty.

3. Plánování a provedení prvního úderu raketami a letectvem fronty

Plán operačního použití raket a letectva fronty v prvním úderu se zpracovává v časovém sledu tak, aby po vyhlášení signálu k zahájení bezprostředně následovala sladěná činnost letectva a raket s maximálním úsilím v poměrně krátkém časovém rozmezí. V podmínkách současného zahájení prvních úderů vlastními silami a prostředky i nepřítelem první úder na cíle v hloubce provedou zpravidla rakety strategického určení. Činnost raket strategického určení prakticky rámcuje bojové použití sil a prostředků fronty. Současně jsou prováděny úder y raketa-

mi operačního určení. Úder y raket strategického i operačního určení (vedle hlavního cíle zničení vybraných objektů nepřítele) současně vytvářejí z hlediska bojového zabezpečení i podmínky pro úspěšnou činnost letectva, protože část úderů je vedena i ke zničení PVO nepřítele. Na úder y raket navazuje bojová činnost průzkumného a bombardovacího letectva, event. i dálkového bombardovacího letectva na cíle ve větší hloubce a úder y raket operačního určení na upřesněné cíle.

Zvláště důležité je, aby vedení vzdušného průzkumu bylo zahájeno bezpro-

středně po dopadu raket, a byl získán časový předstih k upřesnění cílů pro rakety operačního určení a BOL použití k úderům na upřesněné cíle. V tomto smyslu bude proto vzdušný průzkum sledovat dva cíle: jednak zjištění uskupení nepřítele a jednak provést bezprostřední průzkum cílů před napadením. Tato činnost raket a letectva je prováděna s důrazem na operační hloubku. Přitom současně v taktické hloubce provádí úder y rakety taktického určení a SBOL. Činnost raket taktického určení a SBOL může být současná a časově a prostorově koordinovaná.

Plán operačního použití raket a letectva v prvním úderu je nutno zpracovat ve dvou základních variantách (z hlediska denní a noční doby, počasi a výběru cílů a pořadí jejich ničení) a nepřetržitě jej podle výsledku průzkumu upřesňovat.

Operační použití raket a letectva frontu v prvním úderu bude charakteristické těmito zvláštnostmi:

— vedle hlavního cíle prvního úderu (jímž je účast na vybojování vzdušné a jaderné nadvlády) bude v prvním

úderu ničeno i operační uskupení pozemních vojsk, jako předpoklad zahájení útočné operace frontu v přílivém operačním poměru sil;

— úder bude na signál, což znamená, že činnost raket a letectva musí být předem plánována, koordinována a zabezpečena. K tomu musí být rakety a letectvo, určené k prvnímu úderu, na vysokém stupni bojové pohotovosti;

— první úder je nutno provést v krátkém časovém rozmezí; k dosažení vysoké bojové účinnosti je třeba v něm jednorázově použít celého úderného letectva a části stíhacího letectva a plného počtu raket operačního určení (který odpovídá počtu odpalovacích zařízení);

— první úder bude probíhat za bojové činnosti raket a letectva nepřítele, tzn. v podmínkách napadení vlastních letišť a palebných postavení raket, v složité vzdušné situaci. Za tím účelem bude nutné připravit opatření k ochraně těchto prostředků a ke koordinaci s činností vlastních prostředků PVOS a PVO, které současně jsou použity v protivzdušné operaci.

4. Ničení letectva a PVN nepřítele v průběhu útočné operace frontu

Prvním úderem a účastí raket a letectva frontu v něm je prakticky zahajována vzdušná operace k získání a udržení jaderné a vzdušné nadvlády na válčišti. Současně jsou tím vytvářeny předpoklady pro zahájení útočné operace frontu (frontů).

V dalším průběhu vzdušné operace se účastní síly a prostředky frontu v podstatě podle rozhodujícího zámyslu vedení vzdušné operace a zámyslu frontové útočné operace tak, aby jeho činnost vedla i ke splnění úkolu frontu ve vlastní operaci.

Tato koordinace bezpochyby bude v zásadních otázkách ovlivňována a usměrňována hlavním velením, ale i tak

je třeba vidět a plně si ujasnit, že hlavní způsob leteckého zabezpečení pozemních vojsk je právě v účasti na boji o jadernou a vzdušnou nadvládu.

To je důležité pak nejen chápat, ale i v rozhodnutích realizovat (hlavně při rozdělování atomových prostředků a výběru cílů pro atomové úder y).

V minulosti jsme plánovali operační použití letectva v boji o vzdušnou nadvládu v plánu leteckého zabezpečení útočné operace. Nahrazováním BOL raketami operačního určení však vzniká nutnost plánovat účast letectva a raket v boji o jadernou a vzdušnou nadvládu na stupni frontu za účasti štábu LA a velitele dělostřelectva. Ten-

to dokument by se mohl nazývat — plán operačního použití raket a letectva operačního určení v boji o jadernou a vzdušnou nadvládu.

Na stupni letecké armády by se pak zpracovával jen plán použití letectva v útočné operaci frontu, s obsahem opatření k podpoře pozemních vojsk, a plán vzdušného průzkumu. Na stupni velitele PVO vojsk — pak „Plán PVO vojsk při vedení útočné operace frontu“. Toto pojetí plánování lépe odpovídá i organizaci velení ze stupně frontu v průběhu operace a umožňuje veliteli frontu podstatně ovlivnit vzdušnou i pozemní situaci.

Plán operačního použití letectva a raket v boji o jadernou a vzdušnou nadvládu je třeba zpracovat podle těchto zásad:

- počítat s údery strategického určení a časově i prostorově využít těchto úderů pro činnost letectva frontu,

- vyčlenit pro údery část bojového úsilí BOL a SBOL a raket operačního určení a atomových úderů vůbec (plný vzlet BOL a SBOL a nejméně takový počet raket, který je shodný s počtem odpalovacích ramp);

- v průběhu útočné operace frontu vést bojovou činnost raketami operačního určení a letectvem v souladu s pozemní situací a spojit tyto údery prostorově, hlavně však časově, zejména se vzdušnými výsádky, přechodem pozemních vojsk přes vodní toky apod.;

- ničení ZHN a raket taktického určení provádět jednak prostředky armád a SBOL z vyčleněného úsilí pro podporu armád.

Forma a obsah tohoto dokumentu může být různá. V zásadě však bude obsahovat:

- hlavní úkoly,
- síly a prostředky,
- zámysl,

- rozplánování plnění úkolů z hlediska cíle, času, bojového úsilí letectva, počtu a jaderných úderů (atomových bomb i raket operačního určení),
- opatření k zabezpečení.

Použití letectva a raket v prvním úderu je oddělenou součástí tohoto dokumentu a je výhodné ho zpracovávat jako přílohu samostatně.

Úkoly vedení boje s letectvem a raketami nepřítele je v průběhu útočné operace třeba denně upřesňovat podle konkrétní pozemní a vzdušné situace. Upřesňování spočívá prakticky ve vyhodnocování zpráv zjištěných průzkumem, ve stanovení konkrétních cílů úderů a časového provedení úderu. Bojové úsilí letectva, počet a druh atomových úderů je třeba brát ze základního dokumentu „plán operačního použití raket a letectva v boji o jadernou a vzdušnou nadvládu“. K tomu je možno denně nebo jednou za dva dny zpracovávat dokument „plán bojové činnosti letectva a raket v boji o jadernou a vzdušnou nadvládu“. Z tohoto dokumentu se pak sestavují nařízení svazům a svazkům.

Z tohoto krátkého pojednání vyplývá několik zásad pro operační i bojové použití letectva a raket. Především je nutno zdůraznit, že vybojování jaderné a vzdušné nadvlády na válčisti je základní podmínkou úspěchu útočných operací. Dále, že úspěšné vedení boje o jadernou a vzdušnou nadvládu úderním letectvem a raketami vytváří podmínky pro úspěšné plnění úkolů PVO.

Rozhodujícím prostředkem pro vybojování a udržení jaderné a vzdušné nadvlády jsou rakety strategického určení doplněné zčásti i dálkovým bombardovacím letectvem s použitím AZ.

Při účasti v boji o jadernou a vzdušnou nadvládu jak v prvním úderu, tak

v průběhu útočné operace frontu, má vážnou úlohu i letectvo a rakety frontu. Bojovou činnost letectva a raket frontu v boji o jadernou a vzdušnou nadvládu je nutno považovat za hlavní podíl podpory pozemních vojsk letectvem a raketami a podle toho vyčlenit na tento rozhodující úkol i úsilí letectva, počet a druh raket a AZ. Plnění tohoto základního úkolu se stává záležitostí letectva a dělostřelectva a tím i velitele a štábu frontu. První úder a účast prostředků frontu v něm může být rozhodující pro další vývoj pozemní a vzdušné situace a celou operační situaci na válčišti i v pásnu frontu. Proto jeho zplánování a provedení je třeba věnovat maximální pozornost.

V průběhu útočné operace je třeba bojovou činnost letectva a raket vést v rámci boje o jadernou a vzdušnou nadvládu spojit s rozhodujícími údobími frontové útočné operace (provádění vzdušných výsadek, přechody přes vodní toky apod.). V tomto spojení vidět nejen efektivní použití sil a pro-

středků, ale i nejlepší způsob zabezpečení rozhodujících údobí frontové útočné operace.

Bojové použití letectva a raket v boji o nadvládu ve vzduchu vyžaduje zvláště pro činnost v prvním úderu vysoké bojové pohotovosti těchto prostředků a celého systému velení, navedení a zabezpečení.

Bojová činnost letectva a raket musí být úzce spjata se vzdušným průzkumem a průzkumem vůbec, musí zabezpečit efektivnost úderů v prvním úderu a maximální účinnost úderů v průběhu frontové útočné operace.

Problematika operačního a bojového použití letectva a raket v boji o jadernou a vzdušnou nadvládu si vyžaduje studia a rozpracování. Zvláštní pozornost je třeba věnovat nejen teoretické oblasti, ale také aplikaci v praxi. Proto otázky s tím související je třeba zařazovat do všech opatření operační a operačně taktické přípravy, zvláště však do cvičení.